

Klimabarometeret

Februar 2011

CONCITO

Indledning

Klimabarometeret er CONCITO's måling af den danske befolknings holdning til klimaet. I februar 2010 publicerede CONCITO første udgave af Klimabarometeret, og siden har undersøgelsen været udgivet hver 4. måned med henblik på at følge udviklingen i danskernes holdning til klimaet over tid. Denne rapport sammenfatter resultaterne af målingen gennemført i februar 2011 og sammenligner med de tre tidligere målinger i 2010.

Selve målingen foretages blandt cirka 1200 repræsentativt udvalgte danskere af et professionelt analysebureau, mens afrapportering foretages af CONCITO i *Klimabarometeret*.

Klimabarometeret tager løbende temperaturen på tre områder:

1. Hvor stor er bevidstheden om den globale opvarmning i den danske befolkning?
2. Hvilke forventninger og ønsker har den danske befolkning til politikerne i forhold til klimaet?
3. Hvordan og hvor meget er den enkelte borger selv parat til at gå for at forebygge den globale opvarmning?

Der stilles hver gang de samme spørgsmål inden for disse tre områder, så man løbende kan følge eventuelle ændringer i holdningen hos befolkningen over tid. Dermed er Klimabarometeret så vidt vides den eneste danske analyse, der over flere år vil afdække befolkningens holdning ud fra identiske baggrundsvARIABLE.

Som udgangspunkt bør der naturligvis tages det generelle forbehold ved enhver form for repræsentativ spørgeskemaundersøgelse, at den netop kun er repræsentativ og derfor vil der altid være en usikkerhed knyttet til besvarelsene. Det er ikke desto mindre håbet, at *Klimabarometeret* kan være med til at øge bevidstheden hos både politikere, erhvervsliv og befolkningen selv om vores holdninger og viden på klimaområdet – og dermed også inspirere til yderligere handling.

Metode

Analyseinstituttet Interresearch a/s har stået for afvikling af undersøgelsen og bearbejdning af data. Dataindsamlingen er foregået via Interresearch Panelet. Panelet er repræsentativt for befolkningen i Danmark. Dataindsamlingen har fundet sted i perioden 17/2 – 23/2 2011. Det elektroniske spørgeskemaværktøj defgo.net® er blevet anvendt til indsamlingen af data.

Efter endt dataindsamling er der rensset ud for de besvarelser, som ej er fuldendte. I alt har 1.110 deltagere afgivet en fuld besvarelse. Hvor der har været små skævheder i data i forhold til den danske befolkning, er data blevet vejret på variablene køn, alder og postnummer i forhold til tal fra Danmarks Statistik (www.dst.dk). Samtidig er der blevet vejret på valgresultatet fra 2007 (www.valgresultat.dk). Svarmulighederne *Andet parti*, *Stemte ikke*, *Stemte blankt*, *Havde ikke stemmeret* og *Vil ikke svare* har dog vægten 1. Data er repræsentativ på disse variable. Efter at data er blevet vejret er antallet af besvarelser 1.313.

Afrapportering af data er sammenfattet af CONCITO's sekretariat ved Michael Minter.

Siden sidst

På trods af, at vi i 2010 har set stadig flere tegn på de globale klimaforandringer i form af tørke, storme og oversvømmelser og at 2010 blev det varmeste år siden starten på de globale temperaturmålinger, viser denne version af Klimabarometeret et lille fald i danskernes opfattelse af klimaforandringernes alvor. 68 % af danskerne anerkender i dag realiteten i klimaforandringerne, hvilket er et fald med 7 % siden september-målingen. Samtidig mener 58 % i dag, at den globale opvarmning er menneskeskabt mod 59 % i september. Endelig har finanskrisen og arbejdsløsheden overhalet klimaforandringer som de emner, der bekymrer flest danskere allermest.

Klimabarometeret har nu eksisteret i et år, og set over hele perioden, er den nye måling ikke udtryk for et stort udsving. I denne version af Klimabarometeret sammenligner vi med alle tre tidligere målinger på de områder, hvor der kan konstateres væsentlige udsving siden sidste måling. Set over hele perioden fra februar 2010 til februar 2011, har danskernes holdning til klimaet og deres syn på politikernes indsats været nogenlunde stabil med små udsving til den ene eller den anden side, alt efter hvilket spørgsmål det drejer sig om.

Det er ikke desto mindre påfaldende, at danskernes opfattelse af klimaforandringerne i denne måling i vist omfang har ændret sig i forhold til september-målingen. En del af forklaringen på denne udviklingen kan måske tilskrives det kolde vintervejr, vi har haft på disse breddegrader, men kan også tilskrives den manglende synlighed af klimaproblematikken på det politiske niveau. På andre områder – fx udlændingebatten - er det således et velkendt fænomen, at befolkningens opfattelse af et temas betydning i vidt omfang følger politikernes prioritering af temaet og den dermed forbundne synlighed i medierne.

1. Hvad ved danskerne om klimaet?

Konklusion:

Mange danskere er fortsat opmærksomme på klimaforandringernes alvor, men efter en stigning i slutningen af 2010, er der nu lidt færre danskere, der tror på realiteten i klimaforandringerne.

68 % af danskerne tror i dag på realiteten i klimaforandringerne, hvilket er et lille fald i forhold til CONCITO's klimabarometer fra september 2010, hvor 75 % erklærede sig enige i udsagnet om, at "Den gennemsnitlige temperatur på jorden er stigende". 4 % tror ikke på klimaforandringerne, hvilket er en stigning på 1 % siden september-målingen.

Andelen af danskere, der mener at klimaforandringerne er menneskeskabte, er også faldet en smule. 58 % mener således, at den globale opvarmning er menneskeskabt mod 59 % i september-målingen.

Mange danskere ser fortsat klimaforandringerne som det mest bekymrende emne i vores tid, men i den seneste måling, mener flere – i modsætning til sidste gang - at finanskrisen og arbejdsløsheden er mere bekymrende.

For alle spørgsmål er der fortsat en betydelig variation mellem kvinder og mænd, alder og uddannelse. Generelt er der således større bevidsthed og bekymring om klimaet hos kvinder, unge, vælgere på rød blok samt veluddannede.

Et markant flertal på i alt 68 % af danskerne er helt enige eller enige i, at klimaforandringerne er reelle, mens 28 % er i tvivl og kun 4 % samlet set er decideret uenige eller helt uenige i, at den globale opvarmning er en realitet (Figur 1). Sammenlignet med september-målingen, er der tale om et fald i andelen af enige, men der er fortsat flere enige end i juni-målingen (Figur 1b).

Et flertal af danskerne på i alt 58 % er helt enige eller enige i at klimaforandringerne er menneskeskabte, mens 32 % er i tvivl og 9 % uenige eller helt uenige (Figur 2). Sammenlignet med september-målingen, er der således lidt flere tvivlere, men der er fortsat flere enige end i de to første målinger (Figur 2b).

Der er fortsat en klar tendens til, at den yngre del af befolkningen er mest overbevist om menneskets betydning for klimaet, mens de ældre borgere er betydeligt mere skeptiske. 65 % af de 18-24 årige er således enige eller helt enige i at den globale opvarmning er menneskeskabt, mens kun 48 % af danskerne over 60 år deler denne opfattelse.

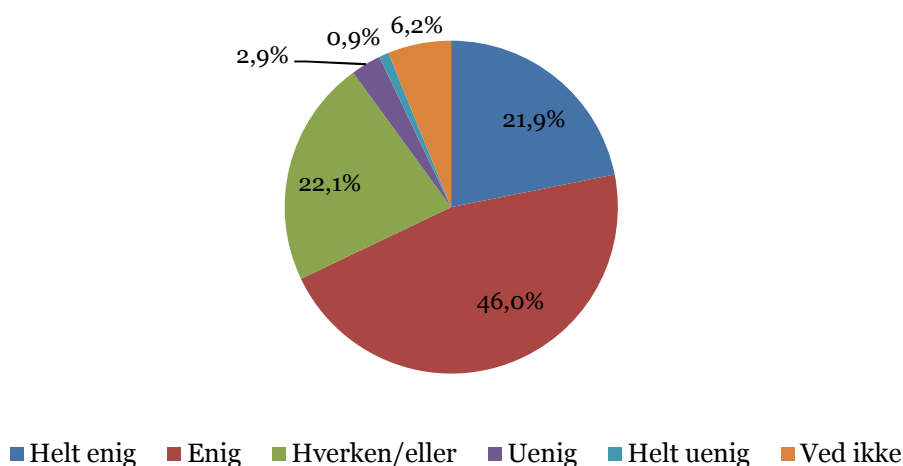
Andelen af danskere, som mener, at klimaforandringerne kan forebygges gennem konkrete handlinger er nogenlunde konstant i forhold til sidste måling. 65 % af danskerne mener, at klimaforandringer kan forebygges gennem konkrete handlinger, mens 27 % er i tvivl, og i alt 7 % er uenige eller helt uenige (Figur 3). Det er lidt flere enige end i juni- og september-målingerne, men lidt færre end i målingen fra februar 2010. (Figur 3b).

I forhold til hvilke områder, der bekymrer folk mest, er klimaforandringer blevet overhalet af finanskrisen og arbejdsløshed siden sidste måling. Andelen af danskere som er mest bekymrede over klimaforandringerne er faldet fra 23 % til 16 %, mens 19 % i dag bekymrer sig mest om finanskrisen og arbejdsløshed (Figur 4).

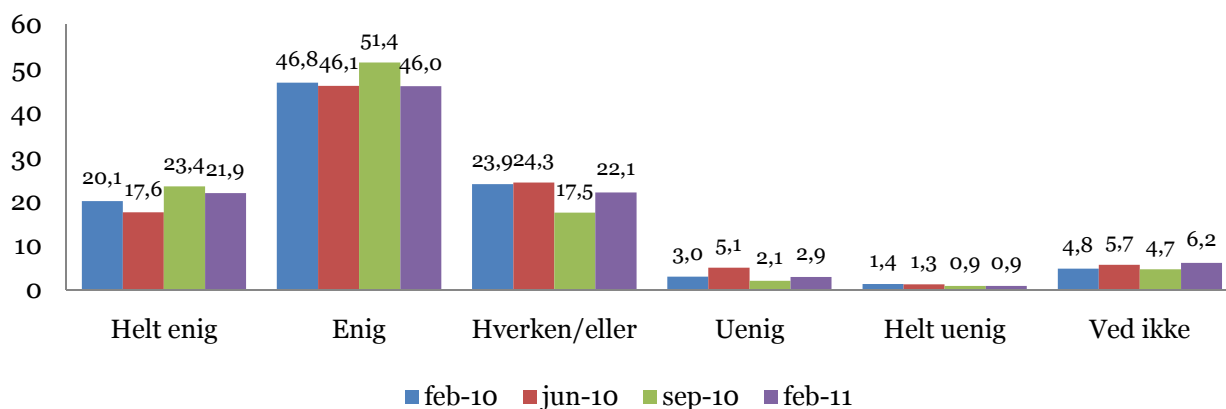
Det er metodisk værd at bemærke, at CONCITO beder deltagerne angive dét tema, der bekymrer dem mest, mens andre undersøgelser ofte beder om at angive alle de områder, der bekymrer folk. Det betyder således ikke, at kun 16 % er bekymrede for klimaforandringerne, men at flere er *mere* bekymrede for finanskrisen og arbejdsløsheden.

Den yngre del af befolkningen er væsentligt mere bekymrede over klimaforandringerne end den ældre. Hele 27 % af de 18-24-årige og 24 % af de 25-29-årige peger således på klimaforandringerne som det mest bekymrende, mens det kun er tilfældet for 12-15 % af danskerne over 30 år.

Figur 1: Er klimaforandringerne reelle?

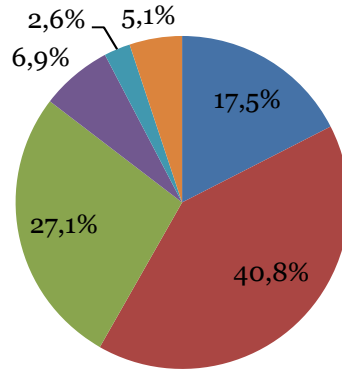

Figur 1b: 2010-2011

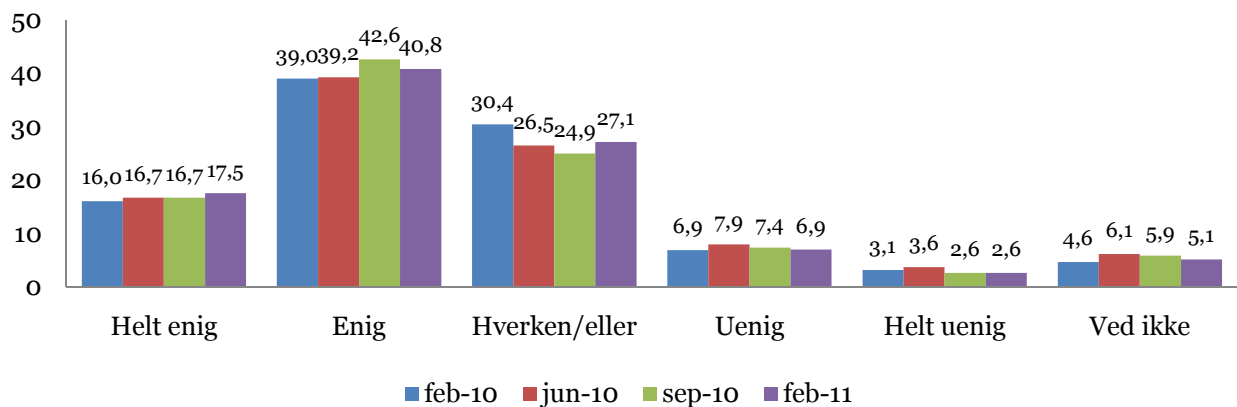
På spørgsmålet: *Hvor enig er du i følgende udsagn?: "Den gennemsnitlige temperatur på jorden er stigende"*.

Figur 2: Er klimaforandringerne menneskeskabte?

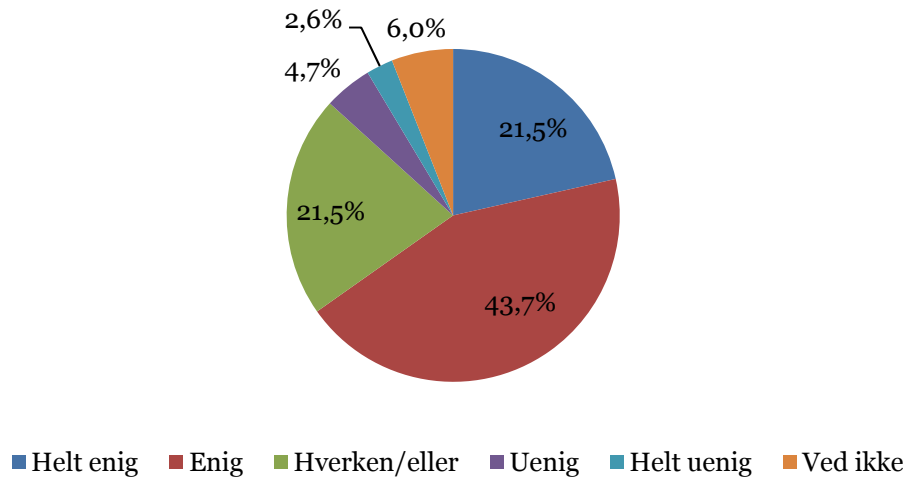
■ Helt enig ■ Enig ■ Hverken/eller ■ Uenig ■ Helt uenig ■ Ved ikke

Figur 2b: 2010-2011

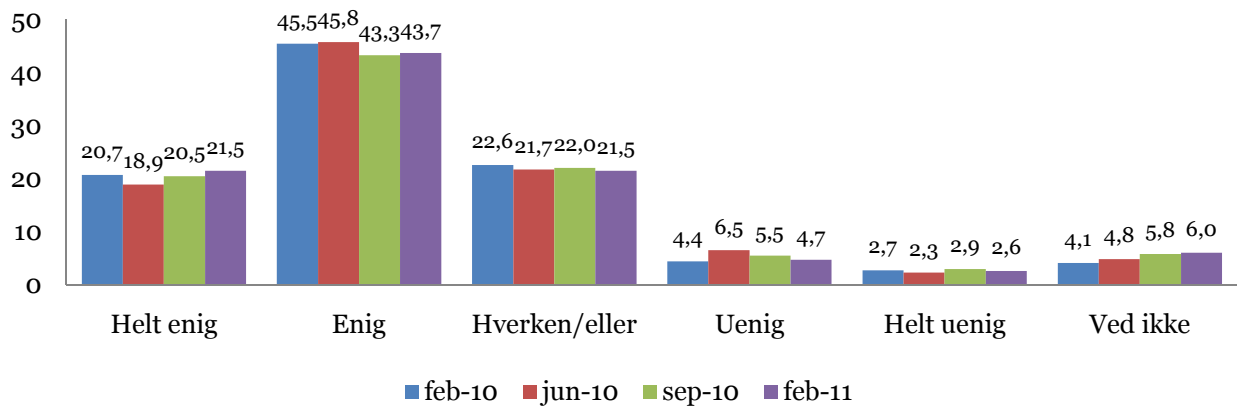

På spørgsmålet: *Hvor enig er du i følgende udsagn?: "Den globale opvarmning er menneskeskabt"*

Figur 3: Kan vi gøre noget?

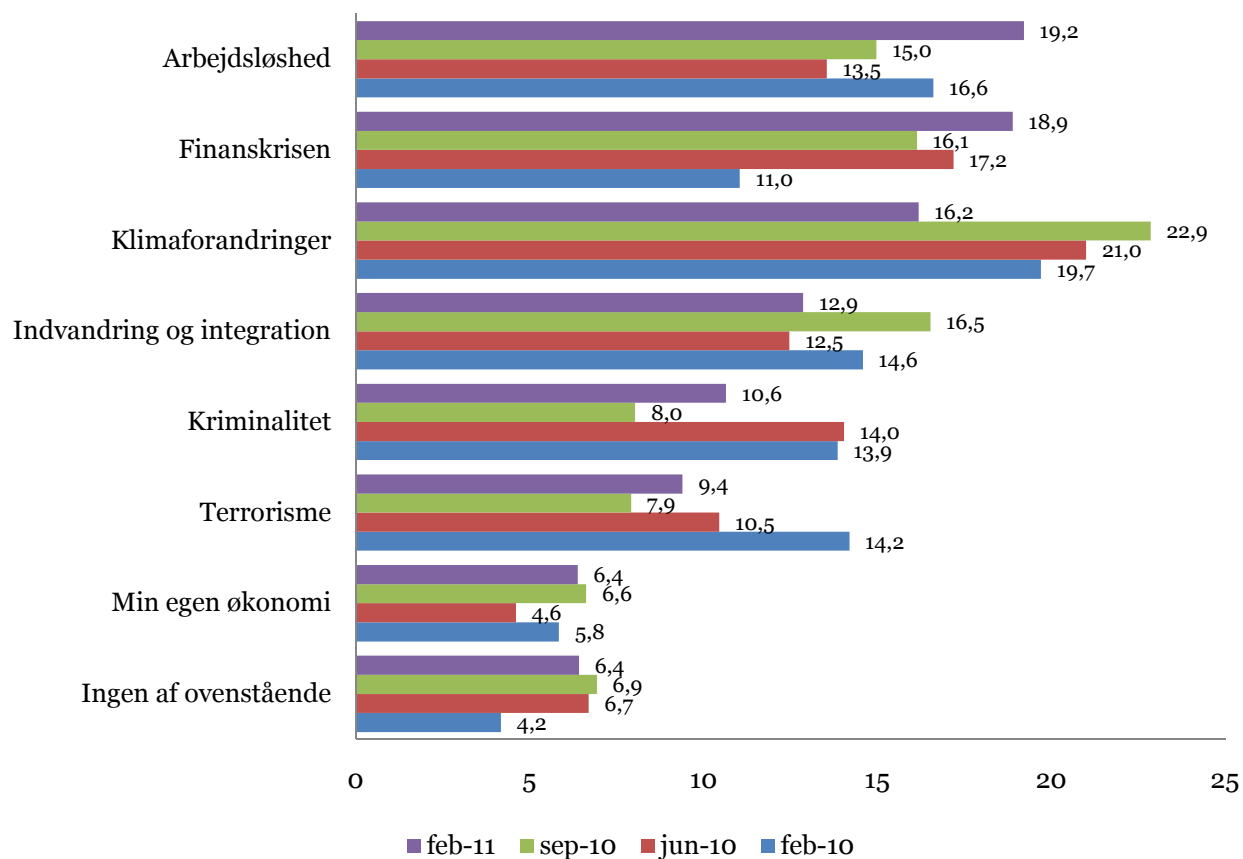

Figur 3b: 2010-2011

På spørgsmålet: *Hvor enig er du i følgende udsagn?: "Klimaforandringer kan forebygges gennem konkrete handlinger, både individuelt og fælles"*.

Figur 4: Hvad bekymrer danskerne mest?

På spørgsmålet: "Hvilket af nedenstående emner mener du er det mest bekymrende i vores tid?"

2. Hvad forventer danskerne af politikerne?

Konklusion:

Danskerne mener grundlæggende, at ansvaret for at løse klimaforandringerne går på tværs af erhverv, politik og civilsamfund, og at alle tre sektorer har en høj grad af ansvar.

Der er blandt danskerne et udpræget ønske om, at politikerne går i front, og en aktiv klimapolitik er et vigtigt tema for knap 4 ud af 10 vælgere, når de går til valg næste gang. Knap halvdelen ville ønske, at deres eget parti gjorde mere for at imødegå klimaforandringerne. Begge dele er udtryk for et lille fald i betydningen af en aktiv klimapolitik i forhold til tidligere målinger.

Oppositionspartierne gør ifølge danskerne generelt mere ved klimaet end regeringspartierne, men det er samtidig også oppositionspartiernes vælgere, der stiller de største krav til deres egne partier om øget handling.

Mange danskere efterspørger mere viden om hvad de selv kan gøre, og der synes fortsat at være et særligt behov for klimarelateret forbrugerinformation.

Knap 4 ud af 10 danskere er desuden positivt indstillet over for at øge grønne afgifter mod at sænke indkomstkatten.

Det største ansvar for at gøre noget ved klimaforandringerne ligger ifølge danskerne hos erhvervslivet, mens lidt færre peger på politikerne og igen lidt færre mener, at de selv står med ansvaret (Figur 5). Danskerne er i overvejende grad enige om, at ansvaret går på tværs af politik, erhverv og borgerne selv.

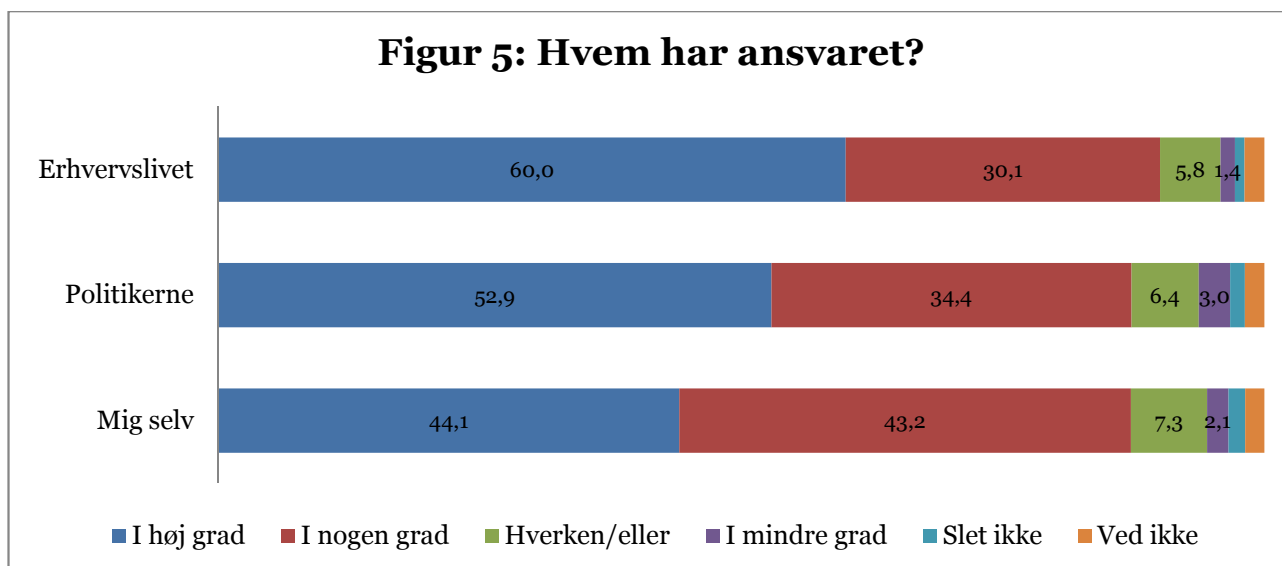
Godt hver tredje vælger angiver, at klimaforandringerne er et vigtigt tema, når de går til valg næste gang (Figur 6). Dette er et fald i forhold til tidligere målinger, men samtidigt et udtryk for, at klimaet stadig står højt på vælgernes dagsorden, selvom flere personligt bliver udsat for arbejdsløshed og andre effekter af finanskrisen. (Figur 6b). Igen er der en klar tendens til, at oppositionens vælgere tillægger klimaet den største betydning. 69 % af Enhedslistens vælgere har således klimaet med i overvejelserne i stemmeboksen, mens det tilsvarende er 54 % hos Socialistisk Folkeparti, 52 % hos De Radikale Venstre, 44 % hos Socialdemokraterne, 33 % hos Det Konservative Folkeparti, 24 % hos Dansk Folkeparti, 23 % hos Venstre og kun 13 % hos Liberal Alliance.

Der er også her en klar tendens til, at de unge vælgere tillægger klimaet større betydning end de ældre. Knap halvdelen af 18-24 årige lægger således vægt på klimapolitikken, mens det tilsvarende kun er tilfældet blandt 32 % af de 40-49 årige.

Danskerne vurderer generelt, at oppositionspartierne udviser størst handlekraft på klimaområdet med SF som topscorer. Her vurderer 44 %, at partiet i nogen eller høj grad udviser handlekraft i forhold til klimaet, skarpt forfulgt af Socialdemokraterne med 41 %, Enhedslisten med 39 % og Det Radikale Venstre med 33 %. Alle de borgerlige ligger under 25 %, når vælgerne generelt skal vurdere, om de udviser handlekraft i forhold til klimaet. Mest interessant er måske, at cirka en tredjedel af vælgerne ikke føler sig i stand til at vurdere partiernes indsats. (Figur 8)

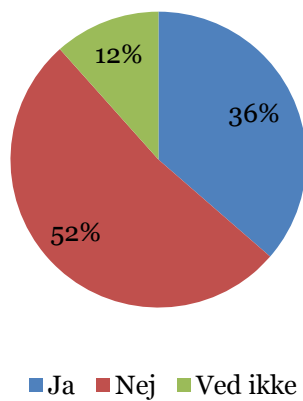
Billedet ændrer sig ikke markant, når man ser på, hvordan partiernes egne vælgere vurderer partiets handlekraft i forhold til klimaet. Også her ligger oppositionspartierne i front (Figur 9). Cirka to tredjedele af oppositionens egne vælgere mener, at deres eget parti i nogen eller høj grad udviser handlekraft, mens de borgerlige partiers egne vælgere betragteligt lavere. Interessant er det, at kun 37 % af Venstres egne vælgere mener, at partiet udviser handlekraft, mod 46 % i september-målingen.

Oppositionspartiernes vælgere er imidlertid samtidig dem, der har de største ønsker om yderligere handling fra deres eget parti. 65 % af SFs vælgere ønsker således øget klimaaktion fra deres parti, mens det tilsvarende er 62 % fra Socialdemokraterne, 54 % fra Enhedslisten og 48 % fra Det Radikale Venstre (Figur 10). Regeringspartiernes vælgere efterlyser øget handling i mindre omfang, men dog stadig ganske markant: 55 % fra Liberal Alliance (der tager et ordentligt ryk opad i forhold til tidligere målinger), 52 % fra Det Konservative Folkeparti og 45 % fra Venstre. Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne rangerer lavest med hhv. 36 % og 39 %, der ønsker øget handling fra deres parti.

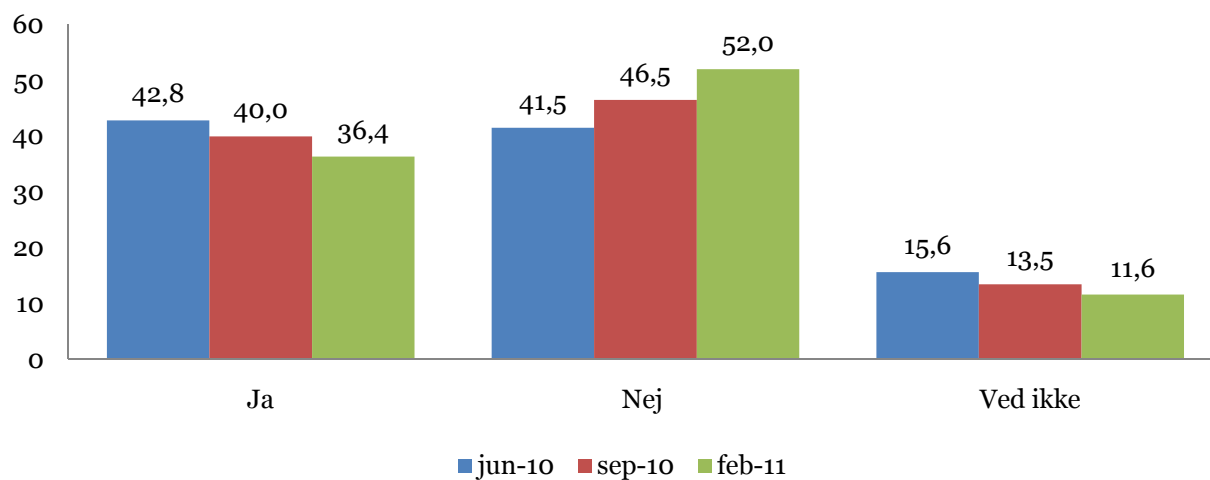

På spørgsmålet: "I hvilken grad har nedenstående ansvaret for at løse klimaproblemerne?"

Figur 6: Er klimapolitik et vigtigt tema for vælgerne?

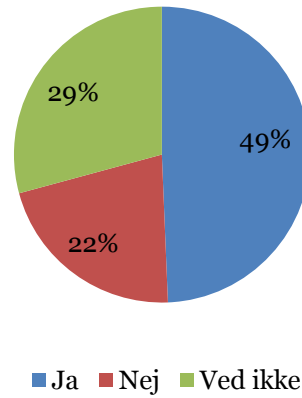

Figur 6b: 2010-2011

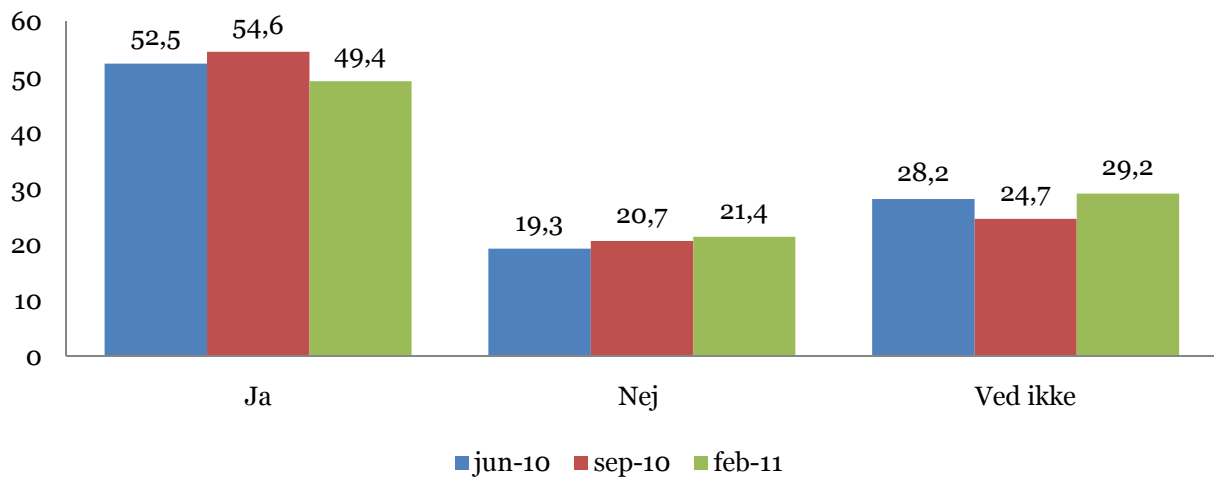

På spørgsmålet: "Er klimapolitik et vigtigt tema for dig, når du skal stemme ved næste folketingsvalg?"

Figur 7: Ønsker vælgerne, at deres parti ville gøre mere for klimaet?

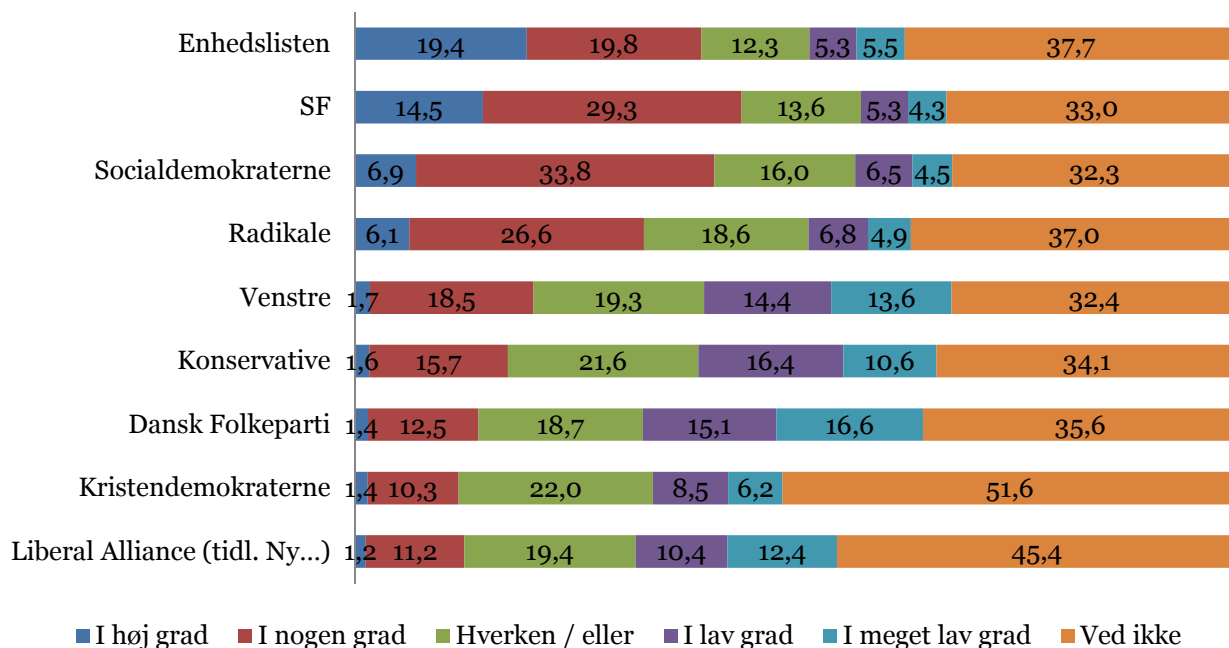

Figur 7b: 2010-2011

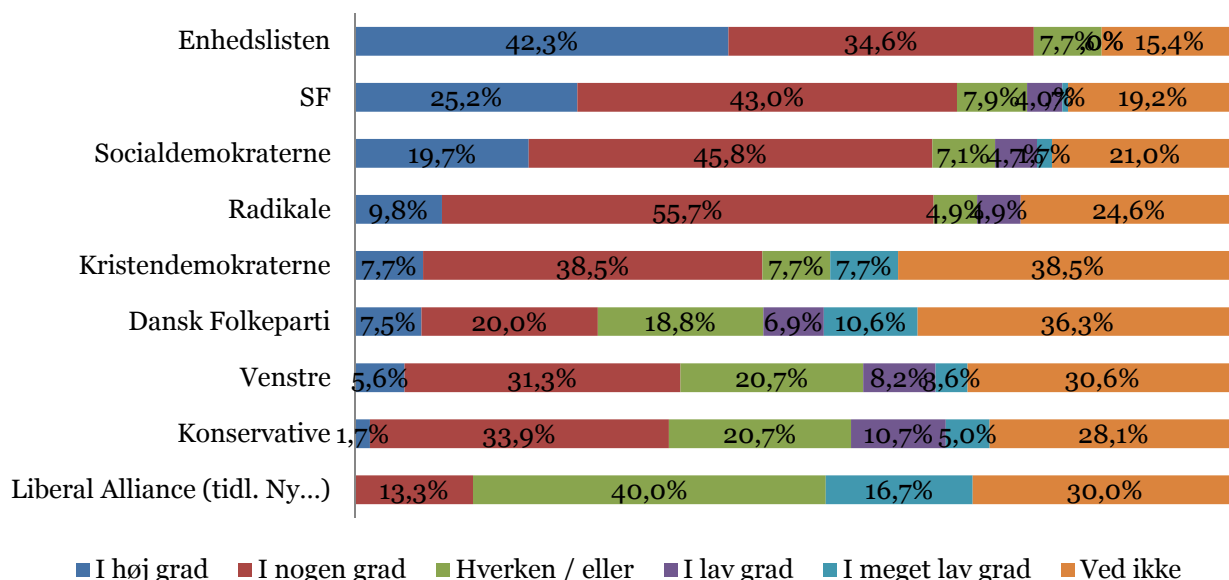
På spørgsmålet: "Ville du ønske, at det parti du stemte på ved sidste valg, gjorde mere for at imødegå klimaforandringerne?"

Figur 8: Hvilke partier udviser mest handlekraft?

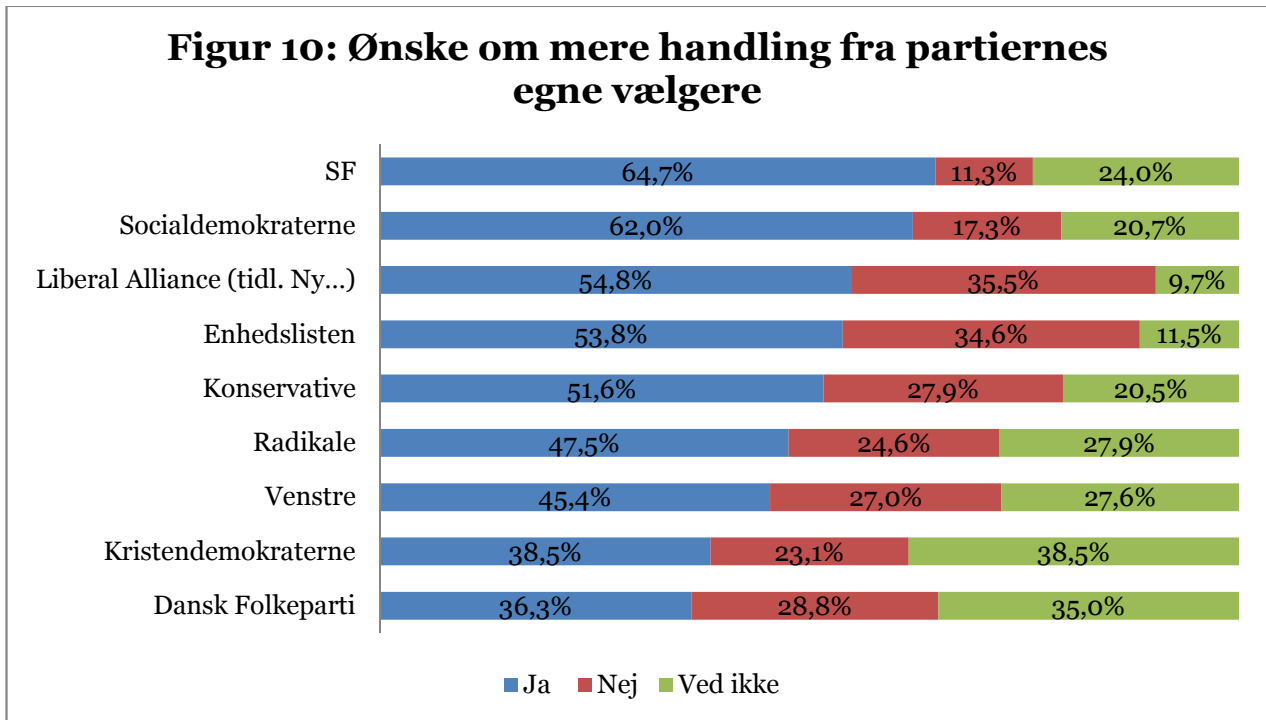
På spørgsmålet: "I hvilken grad udviser partierne handlekraft i forhold til at gøre noget ved klimaforandringerne?"

Figur 9: Partiernes handlekraft ifølge egne vælgere

På spørgsmålet: "I hvilken grad udviser partierne handlekraft i forhold til at gøre noget ved klimaforandringerne?"

Figur 10: Ønske om mere handling fra partiernes egne vælgere

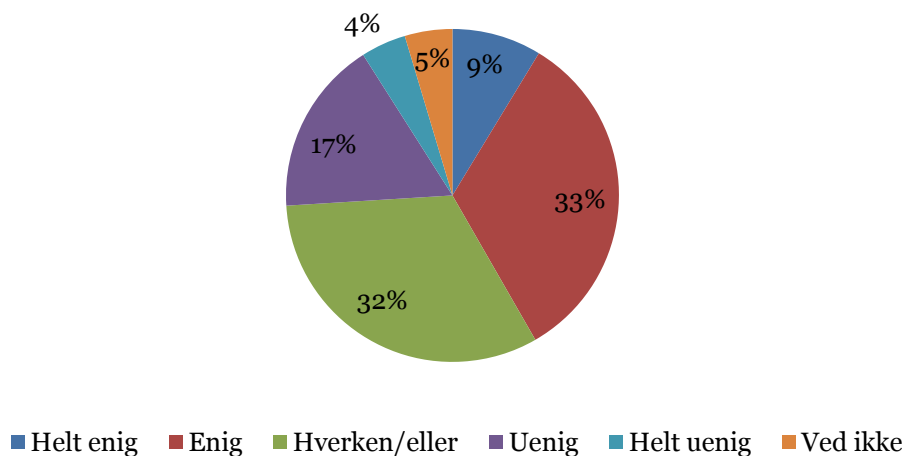
På spørgsmålet: "Ville du ønske, at det parti, du stemte på ved sidste valg, gjorde mere for at imødegå klimaforandringerne?"

Spørger man til danskernes eget vidensgrundlag, mener samlet set 42 % af danskerne, at de har tilstrækkelig viden om, hvordan de selv kan medvirke til at nedbringe klimagasudledningerne (Figur 11), og en lidt større andel af danskerne, nemlig 48 %, ønsker yderligere information på området (Figur 12).

Der synes at være særlige udfordringer inden for forbrug, hvor danskerne føler sig dårligt klædt på i forhold til at købe klimavenlige produkter. I alt 62 % af danskerne er således helt enige eller enige i, at det er svært at vide hvilke produkter, der er klimavenlige, når de handler ind (Figur 13).

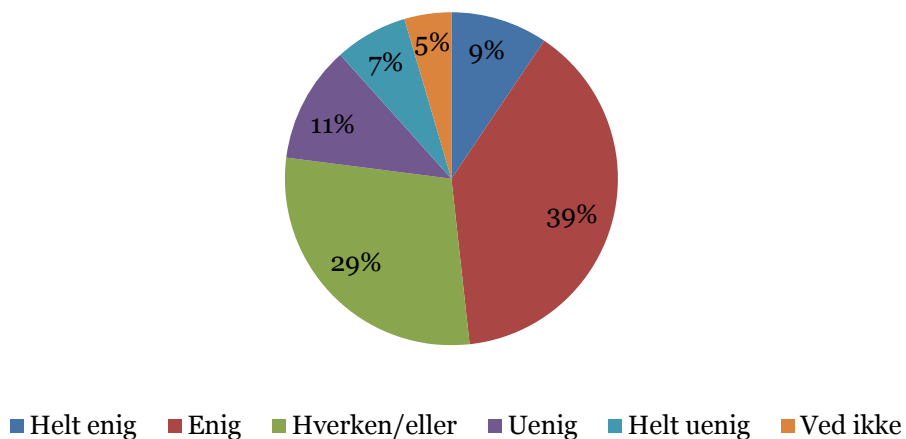
Danskerne er overvejende positivt indstillede over for at indføre flere grønne afgifter mod en tilsvarende sænkning i indkomstskatten (Figur 14). 44 % går således ind for at øge de grønne afgifter mod en tilsvarende sænkning i indkomstskatte, mens 37 % er imod og 19 % er tvivlende.

Figur 11: Har danskerne tilstrækkelig viden?

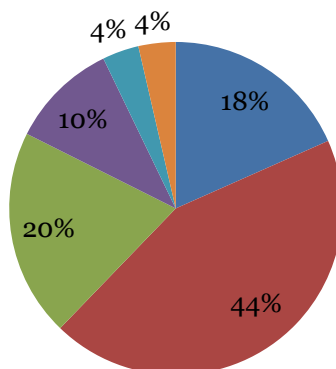
På spørgsmålet: *Hvor enig er du i følgende udsagn? "Jeg har tilstrækkelig viden om, hvordan jeg kan medvirke til at nedbringe klimagasudledningen"*

Figur 12: Ønsker danskerne mere information?

På spørgsmålet: *Hvor enig er du i følgende udsagn? "Jeg ønsker yderligere information om, hvordan jeg kan medvirke til at nedbringe klimagasudledningen"*

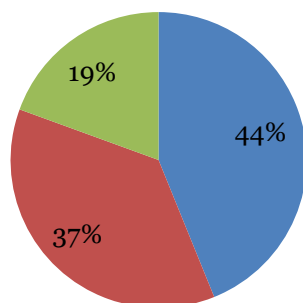
Figur 13: Er det svært at købe klimavenligt ind?

■ Helt enig ■ Enig ■ Hverken/eller ■ Uenig ■ Helt uenig ■ Ved ikke

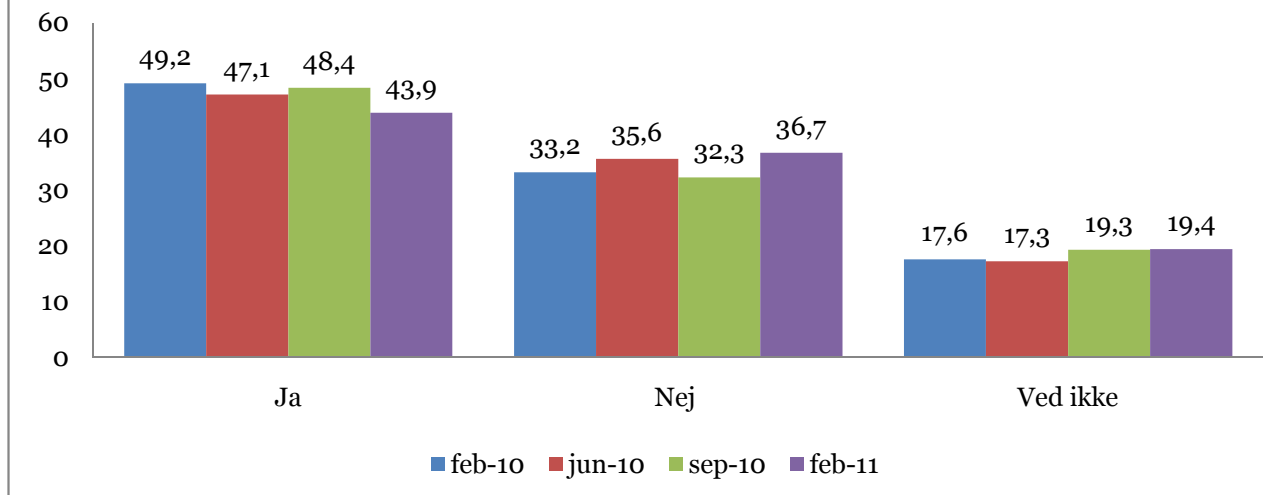
På spørgsmålet: *Hvor enig er du i følgende udsagn? "Det er svært at vide, hvilke produkter der er klimavenlige når jeg handler ind.*

Figur 14: Flere grønne afgifter mod sænkning af indkomstskatten?

■ Ja ■ Nej ■ Ved ikke

Figur 14b: 2010-2011

På spørgsmålet: "Går du ind for at øge de grønne afgifter mod en tilsvarende sænkning i indkomstskatten?"

3. Hvor langt er danskerne klar til selv at gå?

Konklusion:

Danskerne er overvejende villige til selv at tage konsekvenserne af den globale opvarmning, og næsten 6 ud af 10 er villige til aktivt at ændre livsstil for at nedbringe deres personlige klimabelastning.

Kun de færreste danskere foretager sig imidlertid noget konkret udelukkende ud fra miljømæssige hensyn. Økonomien er en noget større motivationsfaktor, men de fleste peger på, at det er kombinationen af miljø og økonomi, der udløser handling.

Måske derfor prioriterer danskerne især elsparepærer, A+ mærkede hårde hvidevarer og mindre madspild, der har en tydelig både økonomisk og miljømæssig bundlinjeeffekt, mens der fortsat synes at være lang vej igen før danskerne for alvor prioriterer en række af de andre tiltag, som den enkelte kan gøre for klimaet.

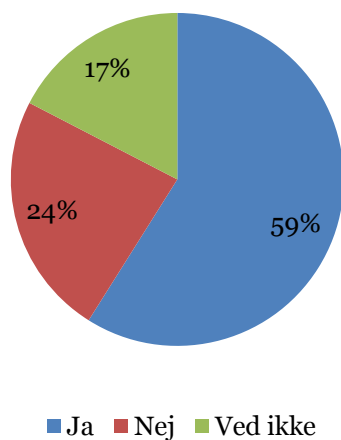
Danskerne er i stor udstrækning villige til selv at handle for at imødegå klimaforandringerne, og 59 % er således ifølge eget udsagn villige til aktivt at ændre livsstil for at nedbringe deres egen klimagasudledning (Figur 15).

Tendensen bekræftes når man ser nærmere på de konkrete tiltag, som danskerne har gjort. Topscorerne er indkøb af energibesparende produkter, og 75 % af danskerne har således udskiftet traditionelle pærer med elsparepærer, mens 56 % har købt A+ mærkede hårde hvidevarer. Mange har også ændret deres adfærd, og 50 % forsøger således at smide mindre mad ud, mens 49 % forsøger at minimere deres stand-by strømforbrug og 38% tager kortere bade. Kun 10% har valgt at tage kollektiv trafik for at nedbringe deres egen klimagasudledning, 12 % går efter genbrugsvarer, og 14 % køber færre varige forbrugsgoder (Figur 16).

Ser man på hvad danskerne forventer at gøre i fremtiden, er det ligeledes elsparepærer og A+ mærkede hårde hvidevarer der har højeste prioritet, begge med ca. 60 %. Det er interessant at bemærke at kun 30 % af danskerne agter at sætte ind over for madspild, mens det lader til, at flere i fremtiden vil gøre noget ved isolering af deres bolig (Figur 16).

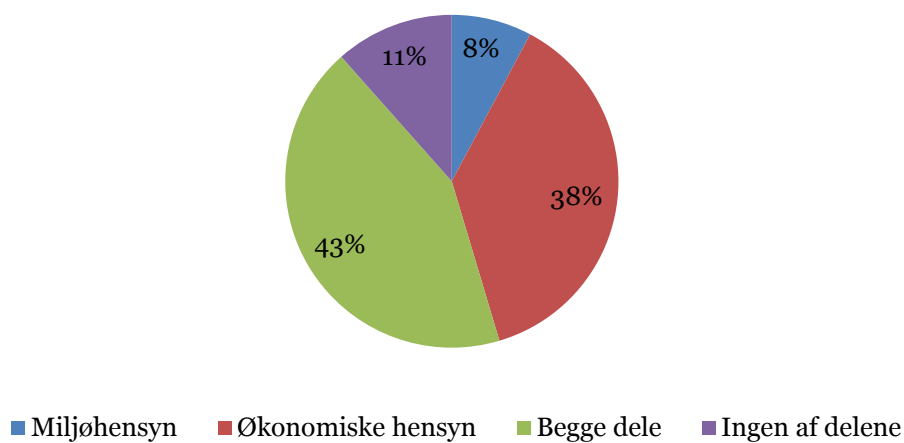
Det er de færreste, nemlig 8 %, der tager konkrete initiativer ud fra udelukkende miljømæssige hensyn. 38 %, eller mere end fire gange så mange, tager initiativer af økonomiske hensyn, mens en kombination af miljø- og økonomiske hensyn synes at være mest motiverende for danskerne når det handler om selv at gøre noget (Figur 17).

Figur 15: Er danskerne villige til at ændre livsstil?

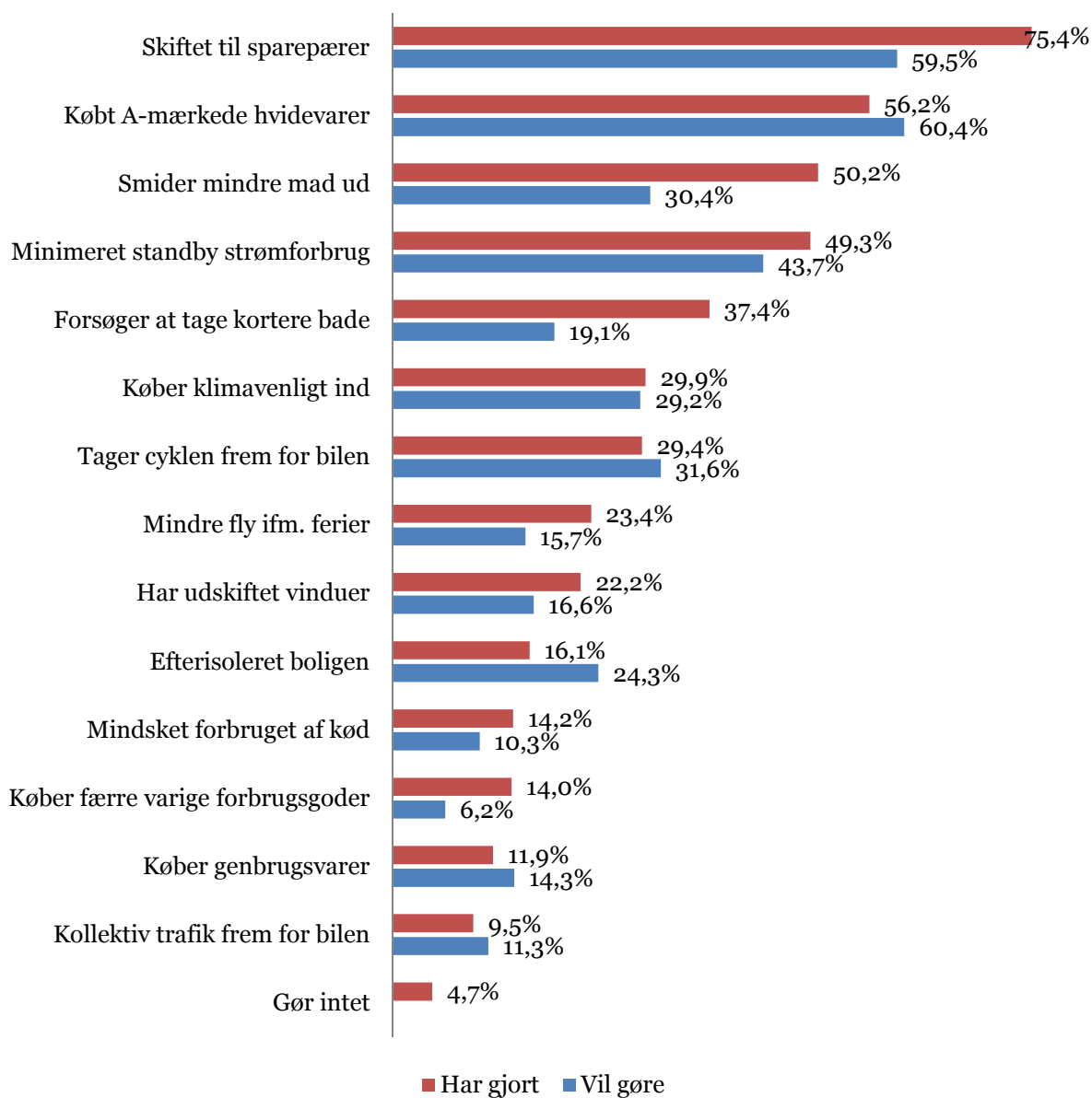
På spørgsmålet: "Vil du gerne aktivt ændre din livsstil for at udlede mindre klimagas?"

Figur 17: Hvad motiverer befolkningen?

På spørgsmålet: "Hvis du har efterisoleret din bolig, købt lavenergi hvidvarer, undgået brug af standby strøm mv., hvad er da den primære årsag?"

Figur 16: Hvad gør danskerne, og hvad vil danskerne gøre i fremtiden

På spørgsmålene: "Har du gjort/gør du noget for at nedsætte din egen klimagasudledning?" og "Hvis du skal vælge minimum 1 af nedenstående tiltag til reduktion af klimagasudledning, hvad vil du så helst?" – Vælg maks. 5 svar"